TORAKS KİTAPLARI • SAYI 13 • EKİM 2015

TEMEL AKCİĞER SAĞLIĞI ve HASTALIKLARI

DERS KİTABI

2. Baskı

Konuk Editör
Prof. Dr. Orhan Arseven

Konuk Editör Yardımcıları
Prof. Dr. Emel Kurt
Prof. Dr. Oya İtil
Prof. Dr. Akın Kaya

Türk Toraks Derneği

TORAKS KİTAPLARI

TÜRK TORAKS DERNEĞİ'nin yayınıdır.

Toraks kitapları, solunum hastalıkları ile ilgili temel bilgilerin ve son gelişmelerin aktarıldığı bir kitap serisidir.
Özel anlaşma ile Nobel Tıp Kitabevleri'ne bastırılmıştır.

TORAKS KİTAPLARI YAYIN KURULU

Türk Toraks Derneği Merkez Yürütme Kurulu adına
Toraks Kitapları Sorumlusu
Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu

Temel Akciğer Sağlığı ve Hastalıkları Ders Kitabı'nın
Konuk Editörü
Prof. Dr. Orhan Arseven

Konuk Editör Yardımcıları
Prof. Dr. Emel Kurt
Prof. Dr. Oya İtil
Prof. Dr. Akın Kaya

© 2015 Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.

TEMEL AKCİĞER SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI DERS KİTABI 2. Baskı

Konuk Editör: Prof. Dr. Orhan ARSEVEN

1. Baskı 2011

ISBN: 978-605-335-163-4

Bu kitabın, 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince yazarın yazılı izni olmadan bir bölümünden alıntı yapılamaz; fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz; resim, şekil, şema, grafik, vb.'ler kopya edilemez. Her hakkı Türk Toraks Derneği'ne aittir.

Yayımcı Sertifika No	:	15710
Baskı / Cilt	:	No-bel Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti. Ömerli mevki İhsangazi Cd. Tunaboyu sk. No. 3 Arnavutköy – Hadımköy
Matbaa Sertifika No	:	12565
Sayfa Tasarımı - Düzenleme	:	Nobel Tıp Kitabevleri
Baskı Tarihi	:	Ekim 2015 - İstanbul

İçindekiler

Bölüm 1 GÖĞÜS HASTALIKLARININ ÖNEMİ 1

1 **Göğüs Hastalıklarının Önemi** 3
Prof. Dr. Ülkü Bayındır

Bölüm 2 SOLUNUM SİSTEMİNİN YAPI VE FONKSİYONU 5

2 **Solunum Sisteminin Gelişimi, Anatomi ve Histolojisi** 7
Prof. Dr. Orhan Arseven
3 **Solunum Fizyolojisi** 19
Prof. Dr. Füsun Öner Eyüpoğlu
4 **Solunum Sisteminin Savunma Mekanizmaları ve İmmünoloji** 27
Prof. Dr. Tevfik Özlü

Bölüm 3 SOLUNUM HASTASININ DEĞERLENDİRİLMESİ 31

5 **Klinik Öykü Alınması ve Temel Semptomlar** 33
Prof. Dr. Numan Ekim, Prof. Dr. Kıvılcım Oğuzülgen
6 **Fizik Muayene** 45
Prof. Dr. Hayati Bilgiç

Bölüm 4 TANI YÖNTEMLERİ 63

7 **Akciğer Grafisi ve Diğer Görüntüleme Yöntemleri** 65
Prof. Dr. Macit Arıyürek
8 **Solunum Fonksiyon Testleri** 85
Prof. Dr. Nurhayat Yıldırım
9 **Arter Kan Gazlarının Yorumlanması** 97
Prof. Dr. Sevgi Saryal

10 **Mikrobiyolojik Değerlendirme** 105
Prof. Dr. Haluk Eraksoy
11 **Bronkoskopi** 111
Prof. Dr. Toros Selçuk
12 **Diğer Tanısal Yöntemler** 115
Prof. Dr. Toros Selçuk

Bölüm 5 HAVAYOLU HASTALIKLARI 121

13 **Üst Havayolu Obstrüksiyonu** 123
Prof. Dr. Metin Görgüner
14 **Astım** 127
Prof. Dr. Haluk Türktaş
15 **Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH)** 135
Prof. Dr. Ali Kocabaş
16 **Bronşektazi** 157
Prof. Dr. Ertürk Erdinç, Uzm.Dr. Özer Özdemir
17 **Kistik Fibroz** 161
Prof. Dr. Fazilet Karakoç, Doç. Dr. Yasemin Gökdemir
18 **Bronşiyolitler** 165
Prof. Dr. Lütfi Çöplü

Bölüm 6 SOLUNUM SİSTEMİ ENFEKSİYONLARI 169

19 **Akut Trakeit ve Akut Bronşit** 171
Prof. Dr. Oğuz Kılınç
20 **Pnömoniler** 173
Prof. Dr. Abdullah Sayıner
21 **Akciğer Absesi veAspirasyon Pnömonisi** 185
Prof. Dr. Oğuz Kılınç
22 **Tüberküloz** 187
Prof. Dr. Zeki Kılıçaslan
23 **Akciğer Hidatik Kist Hastalığı** 199
Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu

Bölüm 7 AKCİĞER MALİGNİTELERİ 205

24 **Bronş Karsinomu ve Soliter Pulmoner Nodül** 207
Prof. Dr. Tuncay Göksel

Bölüm 8 İNTERSTİSYEL AKCİĞER HASTALIKLARI 217

25 **İnterstisyel Akciğer Hastalıkları** 219
Prof. Dr. Özlem Özdemir Kumbasar

Bölüm 9 PULMONER VASKÜLER HASTALIKLAR 227

26 **Venöz Tromboembolizm** 229
Prof. Dr. Orhan Arseven

27 **Pulmoner Hipertansiyon** 241
Prof. Dr. Gül Öngen
28 **Akciğer Kalp Hastalığı (Kor Pulmonale)** 249
Prof. Dr. Zeki Öngen
29 **Akciğer Ödemi** 255
Prof. Dr. Gökhan Çelik

Bölüm 10 PLEVRA HASTALIKLARI 261

30 **Plevra, Plevral Aralığın Yapı ve İşlevi** 263
Prof. Dr. Muzaffer Metintaş
31 **Plevral Sıvılı Bir Hastanın Değerlendirilmesi ve Tanı Yaklaşımı** 269
Prof. Dr. Muzaffer Metintaş
32 **Parapnömonik Sıvılar ve Ampiyem** 279
Prof. Dr. Öner Dikensoy
33 **Tüberküloz Plörezi** 283
Prof. Dr. Öner Dikensoy
34 **Malign Plevral Sıvılar** 287
Prof. Dr. Muzaffer Metintaş
35 **Pnömotoraks** 291
Prof. Dr. Esen Kıyan

Bölüm 11 ÇEVRESEL ve MESLEKİ AKCİĞER HASTALIKLARI 297

36 **Akciğerin İnorganik Toz Hastalıkları** 299
Prof. Dr. Fatma Evyapan
37 **Meslek Astımı** 307
Prof. Dr. Emel Kurt
38 **Hava Kirliliği'nin Akciğere Etkileri** 311
Prof. Dr. Emel Kurt

Bölüm 12 SOLUNUM YETERSİZLİĞİ VE SOLUNUM DESTEĞİNİN TEMELLERİ 315

39 **Solunum Yetersizliği** 317
Prof. Dr. Sait Karakurt
40 **Solunum Destek Tedavileri** 323
Prof. Dr. Akın Kaya

Bölüm 13 SOLUNUM SİSTEMİ ACİLLERİ 327

41 **Masif Hemoptizi** 329
Prof. Dr. Yılmaz Bülbül, Prof. Dr. Tevfik Özlü
42 **Anafilaksi** 333
Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu
43 **Karbonmonoksit Zehirlenmesi** 337
Prof. Dr. Şamil Aktaş
44 **Suda Boğulma** 341
Prof. Dr. Şamil Aktaş

45 **Toraks Travmaları** 345
Prof. Dr. Mustafa Yüksel
46 **Kardiyopulmoner Resüsitasyon** 349
Prof. Dr. Nahit Çakar, Doç. Dr. Evren Şentürk

Bölüm 14 UYKUDA SOLUNUM BOZUKLUKLARI 357

47 **Uyku Apne Sendromu** 359
Prof. Dr. Oya İtil

Bölüm 15 SİGARA ve SAĞLIK 365

48 **Sigara ve Sağlık** 367
Prof. Dr. Elif Dağlı

Bölüm 16 PULMONER REHABİLİTASYON VE EVDE BAKIM 371

49 **Pulmoner Rehabilitasyon ve Evde Bakım** 373
Prof. Dr. Pınar Ergün

Bölüm 17 GÖĞÜS HASTALIKLARINDA HEKİMİN YASAL SORUMLULUKLARI 377

50 **Göğüs Hastalıklarında Hekimin Yasal Sorumlulukları** 379
Avukat Ziynet Özçelik

Bölüm 18 AKCİĞER SAĞLIĞINDA İZ BIRAKANLAR 383

51 **Akciğer Sağlığında İz Bırakanlar** 385

İndeks 391

Yazarlar

Prof. Dr. Ülkü Bayındır
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Prof. Dr. Orhan Arseven
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Füsun Öner Eyüpoğlu
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim dalı, ANKARA

Prof. Dr. Tevfik Özlü
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, TRABZON

Prof. Dr. Numan Ekim
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Kıvılcım Oğuzülgen
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Hayati Bilgiç
GATA Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Macit Arıyürek
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Nurhayat Yıldırım
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Sevgi Saryal
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Haluk Eraksoy
İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Toros Selçuk
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Metin Görgüner
Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ERZURUM

Prof. Dr. Haluk Türktaş
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Ali Kocabaş
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ADANA

Prof. Dr. Ertürk Erdinç
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Uzm.Dr. Özer Özdemir
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Fazilet Karakoç
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Doç. Dr. Yasemin Gökdemir
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Lütfi Çöplü
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Oğuz Kılınç
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Prof. Dr. Abdullah Sayıner
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Prof. Dr. Zeki Kılıçaslan
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, EDİRNE

Prof. Dr. Tuncay Göksel
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Prof. Dr. Özlem Özdemir Kumbasar
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Gül Öngen
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Zeki Öngen
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı,İSTANBUL

Prof. Dr. Gökhan Çelik
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Muzaffer Metintaş
Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ESKİŞEHİR

Prof. Dr. Öner Dikensoy
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, GAZİANTEP

Prof. Dr. Esen Kıyan
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Fatma Evyapan
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, DENİZLİ

Prof. Dr. Emel Kurt
Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ESKİŞEHİR

Prof. Dr. Sait Karakurt
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Akın Kaya
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Yılmaz Bülbül
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, TRABZON

Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ANKARA

Prof. Dr. Şamil Aktaş
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Sualtı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Mustafa Yüksel
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Nahit Çakar
İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, İSTANBUL

Doç. Dr. Evren Şentürk
İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Oya İtil
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İZMİR

Prof. Dr. Elif Dağlı
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İSTANBUL

Prof. Dr. Pınar Ergün
Atatürk Göğüs hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ANKARA

Avukat Ziynet Özçelik
Türk Tabipleri Birliği, ANKARA

44 Suda Boğulma

Prof. Dr. A. Şamil Aktaş

Tanım

Solunum yollarının su ile dolması sonucu ölüme "suda boğulma" denir. Kazazede tedavi ile iyileştirilmiş ya da hastanede hiç olmazsa bir gün boyunca yaşatılabilmiş ise bu durumda "boğulayazma"dan bahsedilir. Boğulmanın önemi sıklığında yatmaktadır: birçok ülkede kazalara bağlı ölümlerde ilk 4 sıra içinde, çocuk ölümlerinde ise ilk sırada yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) raporlarına göre 5-14 yaş arasında tüm ölüm sebepleri arasında dördüncü sırada gelmektedir. Toplumun bilgilendirilmesi, korunma kurallarına uyma ve uygun ilk yardım ve tedavi girişimleriyle suda boğulmadan önemli oranda korunulabilir.

Ülkemiz diğer ülkeler arasında suda boğulma sıklığı açısından üst sıralarda yer almaktadır. Boğulma türünün yaşla önemli bir ilişkisi bulunmaktadır. Bebek ve yaşlı boğulmaları daha çok banyoda, çocuk ve genç boğulmaları havuz ve kanallarda, yetişkin boğulmaları ise denizlerde görülür. Denizciler, balıkçılar, dalgıçlar gibi denizle bağlantılı işi olanlarda boğulma daha sıktır. Dalga, akıntı, soğuk gibi su şartları da boğulmayı önemli oranda etkiler. *Alkol alımı ile boğulma arasında belirgin bir ilişki bulunmaktadır* (Tablo 1). Tüm boğulanların yaklaşık yarısının alkol almış olduğu görülmektedir.

Fizyopatoloji

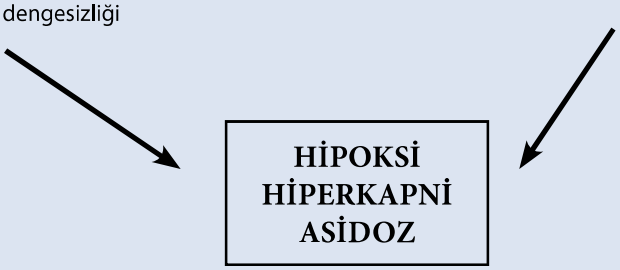
Uzun yıllar tatlı ve tuzlu suda boğulmalar birbirinden ayrı olarak ele alınmıştır. Bunun sebebi yaklaşık 70 yıl önce yapılan hayvan deneylerine dayanmaktadır. Bu deneylerde, suların kana oranla osmotik basınçlarının az veya çok olmasına bağlı olarak farklı sonuçlar alındı: tatlı su boğulmalarında ölüm kan elektrolit değişikliklerine bağlı olarak hızlı ve genellikle ventriküler fibrilasyonun ardından geliyordu. Tuzlu su boğulmalarında elektrolit dengesizlikleri değil solunumun giderek bozulması daha yavaş olarak ölüme yol açıyordu. Uzun yıllar suda boğulmaya tatlı su/tuzlu su ayrımı ile yaklaşıldı ve ilk yardım ve tedavi girişimleri de buna göre şekillendi. Tatlı su boğulmalarında kan elektrolitlerini düzenlemek, tuzlu su boğulmalarında ise akciğerden su çıkartma girişimlerine özel önem verildi.

Tablo 1. Alkol neden suda boğulmayı kolaylaştırır?

• Risk almayı kolaylaştırır, mantıklı karar vermeyi güçleştirir.
• Vazodilatasyon yaparak ısı kaybını hızlandırır.
• Bulantı ve kusmaya yol açar.
• Larinks refleksini bozarak aspirasyonu kolaylaştırır.
• İntihara eğilimi arttırır.

Tablo 2. Suyun tatlı ya da tuzlu oluşunun önemi yoktur, farklı fizyopatolojik süreçler aynı sonuca yol açar.

Tatlı suda boğulma	**Tuzlu suda boğulma**
Surfaktan yıkımı ile atelektazi, kompliyansın bozulması	Alveol içine tuzlu su girişi, osmotik basınç farkı nedeniyle alveol içine sıvı geçişi
Kapiller kaçak ve pulmoner ödem İntrapulmoner şantların açılması	İntrapulmoner şantların açılması Ventilasyon perfüzyon dengesizliği
Ventilasyon perfüzyon dengesizliği	

Tablo 3. Suda boğulmada sık rastlanan belirti ve bulgular

Dispne	MSS'de; hipoksi, bilinç kaybı
Retrostrenal ağrı	Kafa içi basınç artışı
Hemoptizi	Serebral hipoperfüzyon
Taşipne	Konvülsiyon
Siyanoz	Fokal serebral hasarlar
Oskültasyonda ince raller	İdrar atımında azalma, akut tübüler nekroz
SFT'de; Vital kapasite (VC), Tepe akım hızı (PEF) kompliyans ve Ventilasyon/perfüzyon oranında azalma	Kusma
PA grafide; yamalı infiltrasyon, pulmoner ödem görüntüsü	Diyare
Kardiyak arrest	Distansiyon
Supraventriküler taşikardi, aritmiler	Rabdomiyoliz
Hipotansiyon ve şok	
Koagülopatiler, damar içi pıhtılaşma (DIC)	

Zaman içinde edinilen klinik deneyimler bu deney sonuçlarının insan boğulayazma olgularıyla örtüşmediğini göstermiştir. Hemodinamik değişiklikler, elektrolit düzensizlikleri veya kardiyak ritm bozuklukları gerek tatlı gerek tuzlu su boğulayazma olgularında sık olarak görülmemektedir. Çok daha az miktarda su aspirasyonu bile ciddi boğulayazma kliniğine neden olabilmektedir (Tablo 2).

Klinik

Suda boğulma diğer sistemleri de ilgilendirmesine rağmen ağırlıklı olarak solunum sistemine ile ilgili klinik tablo ortaya koyar (Tablo 3).

Tedavi

Boğulmada ana sorun solunumu ilgilendirdiğinden acil tedavi de buna yönelik olmalıdır. Hasta derhal sudan çıkarılır ve düz bir yere yatırılır. Hava yolu açıklığı, solunum ve dolaşım kontrolü yapılır yapılmaz *hiç vakit geçirmeden* ağızdan-ağıza solunum başlatılır. Kazazedenin sudan çıkarılması gecikecekse, çıkış beklenmeden ağızdan ağıza solunum su içinde de uygulanmalıdır. Nabız yoksa kalp masajı başlatılmalı ve varsa %100 oksijen solutulmalıdır. Bu amaçla hiç olmazsa rezarvuarlı oksijen maskeleri kullanılmalıdır. Nazal kanül ve rezervuarsız maskelerin yüksek yüzdede oksijen sağlayamayacağı unutulmamalıdır. Kliniği önemsiz gözükse de her hasta mutlaka hastaneye götürülmelidir.

Tablo 4. Suda boğulmada akciğerlerden su çıkartmaya uğraşılmaz. Çünkü;

• Genellikle akciğerde çıkarılacak kadar su bulunmaz.
• Midede yutulan sıvının aspire edilme riski artar.
• Servikal yaralanma riskini arttırır.
• Solunumu başlatmak için çok önemli zaman kaybına yol açar.

(*Tek istisna soluk yolunun yabancı cisimle tıkalı oluşudur)

Hastaneye ulaştığında hastanın hava yolu açıklığı, dolaşım ve bilinç durumu (Glaskow koma skalası) yeniden değerlendirilir, nabız, oksijen satürasyonu ve kan basıncı takibi yapılır. EKG, sıcaklık, kan gazları değerlendirmeleri yapılır, akciğer ve özellikle servikal grafiler çekilir. Bu sonuçlara göre hasta gerekirse entübe edilir, %100 oksijen ile pozitif basınçlı solunum (PEEP) tekniklerine geçilir. Asistol durumunda ileri yaşam desteği protokolüne göre defibrilasyon ve adrenalin uygulanır. Damar yolu açılır, nazogastrik sonda ve Swan-Ganz kateteri yerleştirilir. Bu aşamada bikarbonat kullanmak tartışmalıdır. Uygun solunum sağlandığında asidoz hızla ortadan kalkar. Rutin kortikosteroid kullanımına ait bir yarar da bildirilmemiştir. Profilaktik antibiyotik önerilmemektedir.

Kısa sürede yanıt alınamayan olgular yoğun bakım olanaklarında takip edilirler. Prognozu anoksik kalma süresi belirler. Boğulmaya yol açan hipotermi aynı zamanda koruyucu bir etki de sağlar. Çok soğuk sularda uzun süre kalarak boğulmuş ancak daha sonradan sekel kalmadan iyileşmiş olgular bulunmaktadır. Prognoz için nörolojik belirtiler takip edilmelidir. Kardiyak arrest kötü prognoz belirtisidir.

Kaynaklar

1. Edmonds C, Lowry C. Drowning syndromes. In: Edmonds C, Lowry C, Pennefather J, Walker R. (eds) Diving and Subaquatic Medicine. 4th ed. New York: Arnold; 2002: 249-284.
2. Burford AE, Ryan LM, Stone BJ, et al. Drowning and near-drowning in children and adolescents: a succinct review for emergency physicians and nurses. Pediatr Emerg Care 2005; 21:610-616.
3. Golden FS, Tipton MJ, Scott RC. Immersion, near-drowning and drowning. Br J Anaesth 1997; 79(2):214-225.
4. Ibsen LM, Koch T. Submersion and asphyxial injury. Crit Care Med 2002; 30(11):S402-8.
5. Bierens JJ, Knape JT, Gelissen HP. Drowning. Curr Opin Crit Care 2001; 8(6):578-586.